

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ข้อ ได้แก่ (1) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดสำหรับเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุระดับปริญญาตรีในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2) เพื่อทดลองใช้และประเมินผลการใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดสำหรับเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุระดับปริญญาตรีในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ผลการวิจัยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ในตอนนี้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษา ช่วงที่ 2 การสร้างรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และช่วงที่ 3 การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อระดมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 สำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิด

1.1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของตัวอย่างวิจัย

จากการสำรวจข้อมูลผ่านระบบออนไลน์กับนักศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 392 คน แล้วทำการคัดออกข้อมูลของนักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 40 ปี จำนวน 7 คน คงเหลือจำนวนตัวอย่างวิจัยที่มีอายุ 40 ปี ขึ้นไป จำนวน 385 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 57.40 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี มากที่สุด ร้อยละ 57.41 รองลงมา คืออายุ 50-59 ปี ร้อยละ 27.01 และอายุ 60 ปีขึ้นไป ร้อยละ 15.58 ตามลำดับ เริ่มต้นเรียนที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปีการศึกษาปีการศึกษา 2560 มากที่สุด ร้อยละ 24.54 รองลงมาเป็นปีการศึกษา 2562 ร้อยละ 20.63 และปีการศึกษา 2564 ร้อยละ 15.14 สาขาวิชาที่กำลังศึกษามากที่สุด 4 ลำดับแรก ได้แก่ นิติศาสตร์ ร้อยละ 25.84 วิทยาการจัดการ ร้อยละ 24.80 รัฐศาสตร์ ร้อยละ 12.01 และศึกษาศาสตร์ ร้อยละ 10.44 ตามลำดับ จำนวนชุดวิชาที่ลงทะเบียนและสอบผ่านแล้วตลอดหลักสูตร มากที่สุด คือ 10 ชุดวิชาขึ้นไป ร้อยละ 46.23 รองลงมา คือ 1-3 ชุดวิชา ร้อยละ 25.45 และจำนวนชุดวิชาคงเหลือที่ต้องลงทะเบียนเพื่อสอบผ่านให้ครบตามหลักสูตร

มากที่สุด คือ 1-3 ชุดวิชา ร้อยละ 32.47 รองลงมา คือ 10 ชุดวิชาขึ้นไป ร้อยละ 21.30 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของตัวอย่างวิจัย จำแนกตามความถี่และร้อยละ

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	ความถี่	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	221	57.40
หญิง	164	42.60
2. ช่วงอายุ		
40-49 ปี	221	57.41
50-59 ปี	104	27.01
60 ปี ขึ้นไป	60	15.58
3. ปีการศึกษาที่เริ่มต้นเรียนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช		
ก่อนปีการศึกษา 2560	56	14.62
ปีการศึกษา 2560	94	24.54
ปีการศึกษา 2561	43	11.23
ปีการศึกษา 2562	79	20.63
ปีการศึกษา 2563	53	13.84
ปีการศึกษา 2564	58	15.14
4. สาขาวิชาที่กำลังศึกษาในปัจจุบัน		
ศิลปศาสตร์	39	10.19
นิเทศศาสตร์	5	1.31
ศึกษาศาสตร์	40	10.44
วิทยาการจัดการ	95	24.80
นิติศาสตร์	101	25.84
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	18	4.70
เศรษฐศาสตร์	5	1.31
รัฐศาสตร์	46	12.01
มนุษยนิเวศศาสตร์	5	1.31
เกษตรศาสตร์และสหกรณ์	21	5.48
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	10	2.61

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากรศาสตร์	ความถี่	ร้อยละ
5. จำนวนชุดวิชาที่ลงทะเบียนและสอบผ่านแล้วตลอดหลักสูตร		
1-3 ชุดวิชา	98	25.45
4-6 ชุดวิชา	28	7.27
7-9 ชุดวิชา	63	16.36
10 ชุดวิชาขึ้นไป	178	46.23
ไม่ระบุ/จำไม่ได้	18	4.69
6. จำนวนชุดวิชาคงเหลือที่ต้องลงทะเบียนเพื่อสอบผ่านให้ครบตามหลักสูตร		
1-3 ชุดวิชา	125	32.47
4-6 ชุดวิชา	59	15.32
7-9 ชุดวิชา	47	12.21
10 ชุดวิชาขึ้นไป	82	21.30
ไม่ระบุ/จำไม่ได้	72	18.70
รวม	385	100.00

1.1.2 ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดในประเด็นต่างๆ จำแนกตามกลุ่มอายุของนักศึกษา มีรายละเอียด ดังนี้

1) การใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปออนไลน์จะช่วยให้มีโอกาสสอบผ่านมากขึ้น พบว่า ในกลุ่มรวมส่วนใหญ่เห็นด้วย (ร้อยละ 82.60) เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มอายุ พบว่า ในทุกกลุ่มอายุส่วนใหญ่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว สัดส่วนของนักศึกษาแต่ละกลุ่มอายุที่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าวอยู่ในช่วงระหว่าง ร้อยละ 80.33 - 83.50

2) การใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปออฟไลน์จะช่วยให้มีโอกาสสอบผ่านมากขึ้น พบว่า ในกลุ่มรวมส่วนใหญ่เห็นด้วย (ร้อยละ 73.77) เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มอายุ พบว่า ในทุกกลุ่มอายุนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว สัดส่วนของนักศึกษาแต่ละกลุ่มอายุที่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว อยู่ในช่วงระหว่าง ร้อยละ 63.93 - 76.92

3) การใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยมือ (กระดาษ-ปากกา) จะช่วยให้มีโอกาสสอบผ่านมากขึ้น พบว่า ในกลุ่มรวมส่วนใหญ่เห็นด้วย (ร้อยละ 96.88) เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มอายุ พบว่า ในทุกกลุ่มอายุนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว สัดส่วนของนักศึกษาแต่ละกลุ่มอายุที่เห็นด้วยกับประเด็นดังกล่าว อยู่ในช่วงระหว่าง ร้อยละ 95.08-98.06

4) ท่านสามารถสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปออนไลน์

ช่วยจำด้วยด้วยมือ (กระดาศ-ปากกา) อยู่ในช่วงระหว่าง ร้อยละ 91.26 – 93.44

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิด จำแนกตามกลุ่มอายุ แสดงตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ความคิดเห็นต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุจำแนกตามกลุ่มอายุ

การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิด	ความคิดเห็น	40-49 ปี		50-59 ปี		60 ปี ขึ้นไป		รวม	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
1. การใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปออนไลน์ จะช่วยให้มีโอกาสสอบผ่านมากขึ้น	เห็นด้วย	183	82.81	86	83.50	49	80.33	318	82.60
	ไม่เห็นด้วย	38	17.19	17	16.50	12	19.67	67	17.40
2. การใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปออฟไลน์ จะช่วยให้มีโอกาสสอบผ่านมากขึ้น	เห็นด้วย	170	76.92	75	72.82	39	63.93	284	73.77
	ไม่เห็นด้วย	51	23.08	28	27.18	22	36.07	101	26.23
3. การใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยมือ (กระดาศ-ปากกา) จะช่วยให้มีโอกาสสอบผ่านมากขึ้น	เห็นด้วย	214	96.83	101	98.06	58	95.08	373	96.88
	ไม่เห็นด้วย	7	3.17	2	1.94	3	4.92	12	3.12
4. ท่านสามารถสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปออนไลน์	เห็นด้วย	101	45.70	47	45.63	27	44.26	175	45.45
	ไม่เห็นด้วย	120	54.30	56	54.37	34	55.74	210	54.55

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิด	ความคิดเห็น	40-49 ปี		50-59 ปี		60 ปี ขึ้นไป		รวม	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
5. ท่านสามารถสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปแบบออฟไลน์	เห็นด้วย	100	45.25	52	50.49	25	40.98	177	45.97
	ไม่เห็นด้วย	121	54.75	51	49.51	36	59.02	208	54.03
6. ท่านสามารถสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยมือ (กระดาษ-ปากกา)	เห็นด้วย	200	90.50	99	96.12	58	95.08	357	92.73
	ไม่เห็นด้วย	21	9.50	4	3.88	3	4.92	28	7.27
7. ท่านสนใจที่จะฝึกสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปออนไลน์	เห็นด้วย	174	78.73	84	81.55	44	72.13	302	78.44
	ไม่เห็นด้วย	47	21.27	19	18.45	15	24.59	83	21.56
8. ท่านสนใจที่จะฝึกสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปแบบออฟไลน์	เห็นด้วย	181	81.90	81	78.64	44	72.13	306	79.48
	ไม่เห็นด้วย	40	18.10	22	21.36	17	27.87	79	20.52
9. ท่านสนใจที่จะฝึกสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำด้วยมือ (กระดาษ-ปากกา)	เห็นด้วย	203	91.86	94	91.26	57	93.44	354	91.95
	ไม่เห็นด้วย	18	8.14	9	8.74	4	6.56	31	8.05
รวม		221	57.70	103	26.89	61	15.40	385	100.0

1.1.3 การรับรู้ประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจำในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุ

จากการสำรวจด้วยแบบสอบถามข้อคำถามปลายปิดชนิดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 8 ข้อ พบว่า การรับรู้ประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจำในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุในกลุ่มรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.39$ $SD = 0.64$) และเป็นไปในทิศทางเดียวกับการรับรู้ประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิดฯ ของนักศึกษาในแต่ละช่วงอายุที่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยที่กลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิดฯ สูงที่สุด ($M = 4.43$, $SD = .66$) รองลงมา เป็นกลุ่ม 40-49 ปี ($M = 4.39$ $SD = .64$) และกลุ่ม 50-59 ปี ($M = 4.36$ $SD = .62$) ตามลำดับ

ส่วนการรับรู้ประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิดฯ รายข้อในกลุ่มรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย (M) อยู่ในช่วงระหว่าง 4.32 - 4.47 คะแนน ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ประโยชน์สูงสุดสามลำดับแรก ได้แก่ (1) ช่วยให้เห็นภาพรวมของเนื้อหาในแต่ละหน่วย/ตอนชัดเจนขึ้น ($M = 4.47$ $SD = .70$) (2) ช่วยให้สามารถจัดระเบียบความคิดและจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของเนื้อหาในแต่ละหน่วย/ตอน ($M = 4.43$ $SD = .70$) และ (3) สามารถช่วยฟื้นความจำในเนื้อหาต่างๆ ได้ ($M = 4.41$ $SD = .73$) ส่วนรายข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ทำให้มีสมาธิจดจ่อกับเนื้อหาที่อ่าน ($M = 4.32$ $SD = .74$) ส่วนการรับรู้ประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิดฯ รายข้อในแต่ละกลุ่มอายุ แสดงได้ตามตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 การรับรู้ประโยชน์ของการใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจำในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุจำแนกตามกลุ่มอายุ

ประโยชน์ของการใช้ แผนผังความคิดเพื่อช่วยจำ	40-49 ปี		50-59 ปี		60 ปี ขึ้นไป		รวม		ระดับ
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	
1. ช่วยลดเวลาในการอ่านหนังสือ ทบทวนก่อนสอบให้สั้นลงกว่าเดิม	4.37	.81	4.29	.86	4.42	.77	4.36	.82	มาก
2. ทำให้มีสมาธิจดจ่อกับเนื้อหาที่ อ่าน	4.30	.78	4.38	.69	4.31	.73	4.32	.74	มาก
3. ช่วยให้อ่านเนื้อหาที่อ่านได้ดี และได้นาน	4.38	.77	4.30	.74	4.39	.72	4.36	.75	มาก
4. สามารถช่วยฟื้นความจำใน เนื้อหาต่างๆ ได้	4.40	.75	4.40	.69	4.46	.70	4.41	.73	มาก
5. ช่วยให้เห็นภาพรวมของเนื้อหา ในแต่ละหน่วย/ตอนชัดเจนขึ้น	4.45	.72	4.46	.67	4.56	.70	4.47	.70	มาก
6. สามารถสรุปความคิดรวบยอด ของเนื้อหาในแต่ละหน่วย/ตอน ให้สั้นกระชับและได้ใจความ ครบถ้วน	4.43	.77	4.26	.87	4.34	.84	4.37	.81	มาก
7. ช่วยให้เข้าใจเนื้อหาในแต่ละ หน่วย/ตอนมากขึ้น	4.39	.74	4.38	.67	4.46	.75	4.40	.72	มาก
8. ช่วยให้อ่านและจัดลำดับ ความคิดและจัดลำดับ ความสำคัญก่อนหลังของเนื้อหา ในแต่ละหน่วย/ตอน	4.42	.71	4.40	.68	4.51	.73	4.43	.70	มาก
การรับรู้ประโยชน์ของแผนผัง ความคิดเพื่อช่วยจำ	4.39	.64	4.36	.62	4.43	.66	4.39	.64	มาก

1.1.4 ความตั้งใจ ความต้องการใช้แผนผังความคิดในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจ/ความพร้อมที่จะร่วมโครงการวิจัยของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุ

ผลการวิเคราะห์ความตั้งใจ ความต้องการใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจำในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจ/ความพร้อมที่จะร่วมโครงการวิจัยของ

นักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุ มีรายละเอียด ดังนี้

1) ความตั้งใจและความต้องการที่จะใช้แผนผังความคิดในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุกลุ่มรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.37$ $SD = 0.68$) เช่นเดียวกับนักศึกษาในทุกกลุ่มอายุ กล่าวคือ กลุ่มอายุ 40-49 ปี ($M = 4.35$ $SD = .71$) อายุ 50-59 ปี ($M = 4.40$ $SD = .59$) และอายุ 60 ปี ขึ้นไป ($M = 4.39$ $SD = .70$)

2) ความตั้งใจและความต้องการที่จะใช้แผนผังความคิดในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุ พบว่าในกลุ่มรวม มีความสนใจและสามารถร่วมได้ทันทีในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มากที่สุด ร้อยละ 45.19 รองลงมา คือ สนใจ แต่สามารถร่วมได้ถัดจากภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ร้อยละ 28.83 ส่วนที่ไม่สนใจ และไม่ระบุข้อมูลรวมกัน ร้อยละ 26.97 เมื่อพิจารณาสัดส่วนร้อยละภายในแต่ละกลุ่มอายุ พบว่า

(1) นักศึกษากลุ่มอายุ 40-49 ปี มีความสนใจและสามารถร่วมได้ทันทีในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มากที่สุด ร้อยละ 44.39 รองลงมา คือ สนใจ แต่สามารถร่วมได้ถัดจากภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ร้อยละ 29.91 ส่วนที่ไม่สนใจและไม่ระบุข้อมูลรวมกัน ร้อยละ 25.70

(2) นักศึกษากลุ่มอายุ 50-59 ปี มีความสนใจและสามารถร่วมได้ทันทีในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มากที่สุด ร้อยละ 49.06 รองลงมา คือ สนใจ แต่สามารถร่วมได้ถัดจากภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ร้อยละ 22.64 ส่วนที่ไม่สนใจและไม่ระบุข้อมูลรวมกัน ร้อยละ 28.30

(3) นักศึกษากลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป มีความสนใจและสามารถร่วมได้ทันทีในภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 มากที่สุด ร้อยละ 41.54 รองลงมา คือ สนใจ แต่สามารถร่วมได้ถัดจากภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2565 ร้อยละ 35.38 ส่วนที่ไม่สนใจและไม่ระบุข้อมูลรวมกัน ร้อยละ 23.07 ผลการวิเคราะห์ความตั้งใจ ความต้องการใช้แผนผังความคิดในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสนใจ/ความพร้อมที่จะร่วมโครงการวิจัยของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุ แสดงตามตารางที่ 4.4-4.5

ตารางที่ 4.4 ความตั้งใจและความต้องการใช้แผนผังความคิดในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุจำแนกตามกลุ่มอายุ

ความตั้งใจและความต้องการที่จะใช้แผนผังความคิดในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	40-49 ปี		50-59 ปี		60 ปี ขึ้นไป		รวม		
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	ระดับ
1. ท่านมั่นใจว่าสามารถใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจัดบันทึกและสรุปเนื้อหาที่อ่านในชุดวิชาต่างๆ	4.32	.76	4.27	.74	4.31	.81	4.30	.76	มาก
2. ท่านตั้งใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจัดบันทึกและสรุปเนื้อหาที่อ่านในชุดวิชาต่างๆ	4.32	.80	4.45	.67	4.47	.68	4.38	.75	มาก
3. ท่านตั้งใจที่จะฝึกใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจัดบันทึกและสรุปเนื้อหาที่อ่านในชุดวิชาต่างๆ	4.38	.76	4.45	.65	4.37	.74	4.39	.73	มาก
4. ท่านต้องการที่จะใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจัดบันทึกและสรุปเนื้อหาที่อ่านในชุดวิชาต่างๆ ในภาคการศึกษาที่ 1/2565	4.37	.82	4.42	.71	4.42	.77	4.39	.78	มาก
5. ความตั้งใจและความต้องการที่จะใช้แผนผังความคิดในการเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.35	.71	4.40	.59	4.39	.70	4.37	.68	มาก

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
5.1 สนใจ และสามารถ ร่วมได้ทันทีในภาค การศึกษาที่ 1/2565	95	44.39	52	49.06	27	41.54	174	45.19
5.2 สนใจแต่สามารถร่วม ได้ถัดจากภาคการศึกษาที่ 1/2565	64	29.91	24	22.64	23	35.38	111	28.83
5.3 ไม่สนใจ	40	18.69	20	18.87	5	7.69	65	16.88
5.4 ไม่ระบุ	15	7.01	10	9.43	10	15.38	35	9.09
รวม	214	100.0	106	100.0	65	100.0	385	100.0

ตารางที่ 4.5 ความสนใจและความพร้อมที่จะร่วมโครงการวิจัย จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	ความสนใจและความพร้อมที่จะร่วมโครงการวิจัย					
	ไม่สนใจ		สนใจและสามารถร่วมได้ใน ภาคการศึกษาที่ 1/2565		สนใจแต่ไม่สามารถร่วมได้ใน ภาคการศึกษาที่ 1/2565	
	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ศิลปศาสตร์	9	13.85	17	9.66	10	8.77
นิเทศศาสตร์	1	1.54	0	.00	1	.88
ศึกษาศาสตร์	8	12.31	19	10.80	13	11.40
วิทยาการจัดการ	15	23.08	42	23.86	31	27.19
นิติศาสตร์	20	30.77	44	25.00	28	24.56
วิทยาศาสตร์สุขภาพ	1	1.54	7	3.98	6	5.26
เศรษฐศาสตร์	0	.00	2	1.14	3	2.63
รัฐศาสตร์	7	10.77	26	14.77	11	9.65
มนุษยนิเวศศาสตร์	0	.00	5	2.84	0	.00
เกษตรศาสตร์และ สหกรณ์	3	4.62	11	6.25	7	6.14
วิทยาศาสตร์และ เทคโนโลยี	1	1.54	3	1.70	4	3.51

1.2 การออกแบบและจัดทำรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิด

ผู้วิจัยนำสารสนเทศที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและผลการสำรวจการรับรู้ประโยชน์ ความตั้งใจ และความต้องการใช้แผนผังความคิดเพื่อช่วยจำในการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชมาใช้ในการออกแบบและจัดทำรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิด ซึ่งในรูปแบบการเรียนรู้ดังกล่าวประกอบไปด้วย วัตถุประสงค์ ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง คำจำกัดความ และตารางกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีขั้นตอนของกิจกรรมทั้งหมด 6 ขั้นตอน หลังจากนั้นได้นำรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดที่ออกแบบและจัดทำขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกมหาวิทยาลัยที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการสอนในระบบทางไกล 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิภายในมหาวิทยาลัย ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนกลุ่มวัยกลางคนและสูงอายุ 2 ท่าน ด้านการวัดและประเมินผล 1 ท่าน ด้านเทคโนโลยีการเรียนการสอนและการสร้างแผนผังความคิด 1 ท่าน และตัวแทนอาจารย์จากสาขาวิชาต่าง ๆ รวม 4 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมในการนำไปใช้งานจริงในรูปแบบของการสนทนากลุ่ม ผลการสนทนากลุ่มมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1.2.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิด

(1) ข้อเสนอแนะเรื่องการออกแบบการวิจัยเชิงทดลอง ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นในประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการออกแบบการวิจัยที่ใช้การทดลอง กล่าวคือ

1.1) ช่วงอายุของตัวอย่างวิจัยระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่ำกว่า 60 ปี กับกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 60 ปี ซึ่งมีทักษะความชำนาญ ศักยภาพ ความสามารถในการเรียนรู้ต่างกัน ดังนั้น ในการออกแบบและสร้างรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดฯ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างดังกล่าว ตั้งแต่ขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างเข้ากลุ่ม การเลือกใช้ใบกิจกรรม การมอบหมายกิจกรรมให้นักศึกษา วิธีการวัดและประเมิน และการให้ข้อมูลย้อนกลับกับนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มช่วงอายุดังกล่าว

1.2) เนื้อหาชุดวิชาในแต่ละสาขาวิชา/หลักสูตรมีความแตกต่างกันพอสมควร บางชุดวิชาเน้นท่องจำ บางชุดวิชามีการคำนวณ บางชุดวิชาที่เน้นการเขียนตอบแบบอธิบายมากกว่า เลือกตอบ ดังนั้น รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดฯ ที่พัฒนาขึ้นก็ควรจะต้องมีความยืดหยุ่นให้เข้ากับเนื้อหาของชุดวิชาที่แตกต่างกันดังที่กล่าวมา

1.3) ขั้นตอนการสุ่มนักศึกษาเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมรวมถึงการสุ่มกาสรจัดกระทำเข้ากลุ่มนั้น ควรมีความเป็นธรรม เป็นไปแบบสุ่ม เมื่อจัดคนและจัดตัวกระทำเข้ากลุ่มแล้วจะจัดกิจกรรมให้นักศึกษาทั้งสองกลุ่มอย่างไรให้สามารถเรียนรู้ไปพร้อมๆ กันได้โดยที่นักศึกษาไม่

มองว่าตนเป็นกลุ่มควบคุมหรือทดลอง

1.4) เนื่องจากนักศึกษาที่มีความหลากหลายด้านอายุและสาขาวิชา ดังนั้น ความรู้และทักษะการสร้างแผนผังความคิดจึงไม่เท่าเทียมกัน ดังนั้นควรทำการวัด ความรู้และทักษะ การสร้างแผนผังความคิดก่อนการทดลอง และอาจนำคะแนนดังกล่าวมาเป็นตัวแปรร่วมในการออกแบบ การทดลอง และดูพัฒนาการควบคู่กับผลการเรียนรู้ในเนื้อหาชุดวิชา

(2) ข้อเสนอแนะเรื่องการออกแบบกิจกรรมการทดลอง

2.1) ในการออกแบบกิจกรรมต้องมีเครื่องมือกำกับและติดตามพัฒนาการ ของผู้เรียนด้านทักษะความชำนาญในการสร้างแผนผังความคิดควบคู่ไปกับการดูผลการเรียนรู้ใน เนื้อหาแต่ละชุดวิชา

2.2) ควรให้ส่วนประกอบหลักของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุม มากกว่าที่ออกแบบมา เช่น ขั้นตอนการให้ความรู้ด้วยการบรรยาย การดูสื่อออนไลน์ หรือ สื่อ อิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ไม่ควรใส่ให้กับกลุ่มควบคุม

2.3) ควรทบทวนขั้นตอนการทดลองว่าเป็นไปตามตามทฤษฎีการเรียนรู้ ด้วยตนเองจริงหรือไม่ อย่างไร

2.4) การทดลองสามารถออกแบบส่งโปรแกรมการฝึกให้กับนักศึกษาเป็น รายบุคคลแล้ววัดผลการทดลองจากผลการเรียนในภาคการศึกษานั้นๆ

2.5) ควรให้ทางเลือกกับนักศึกษาว่าจะสร้างแผนผังความคิดด้วยมือหรือ ด้วยแอปพลิเคชันและโปรแกรมสำเร็จรูป

2.6) ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของคุณลักษณะเดิมของนักศึกษา เช่น ระดับการศึกษา ความสามารถทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งอาจส่งผลต่อผลการทดลองที่อาจจะมี ไบแอสได้

2.7) แนะนำว่าในหลักสูตรและสาขาวิชาเดียวกันควรเลือกศึกษา เปรียบเทียบนักศึกษาในชุดวิชาเดียวกันไม่ควรละชุดวิชา

2.8) ควรเลือกทดลองกับนักศึกษาที่ลงเรียนชุดวิชากลุ่ม GEN ED เพราะมี จำนวนหลายชุดวิชาและมีนักศึกษากลุ่มเป้าหมายจำนวนมากพอที่จะทำการทดลอง

1.2.2 การยืนยันรับรองรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

เป็นการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของรูปแบบการเรียนรู้ ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิด โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 ท่าน ให้คะแนนความสอดคล้องของ รูปแบบการเรียนรู้ฯ กับแนวคิด ทฤษฎีและวัตถุประสงค์การวิจัย ด้วยแบบประเมินชนิดมาตราประเมิน ค่า 4 ระดับ (1-4: ควรปรับปรุง พอใช้ ดี และดีมาก) แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา

(content validity index : CVI) ซึ่งเป็นค่าดัชนีรายข้อ (I-CVI) โดยที่ $I-CVI = n/N$ เมื่อ n คือ จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คะแนน 3 หรือ 4 คะแนน (ดี หรือ ดีมาก) ส่วน N คือ จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด ซึ่ง Polit, and Beck (2012) ระบุว่าค่า I-CVI ไม่ควรต่ำกว่า 0.78 และค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหารายฉบับ (S-CVI) ที่ได้จากค่าเฉลี่ยของ I-CVI ไม่ควรต่ำกว่า 0.80 (Polit & Beck, 2012) ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่า I-CVI อยู่ในช่วง .89 – 1.00 และ S-CVI เท่ากับ .97 แปลความได้ว่า รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดที่ได้จัดทำและพัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงเนื้อหา ผลการประเมินความตรงเชิงเนื้อหา มีรายละเอียดตามตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาของรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิด

หัวข้อประเมินความตรงเชิงเนื้อหา (ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 ท่าน)	คะแนน		I-CVI	สรุปผล
	3-4 (คน)	1-2 (คน)		
1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองฯ	9	0	1.00	นำไปใช้ได้
2. ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองฯ	9	0	1.00	นำไปใช้ได้
3. แนวคิดทฤษฎีที่ใช้	9	0	1.00	นำไปใช้ได้
4. ขั้นตอนการทำกิจกรรมของโปรแกรมการฝึกตาม PAOR model	9	0	1.00	นำไปใช้ได้
5. ส่วนประกอบหลักและคุณลักษณะของส่วนประกอบหลักในแต่ละกิจกรรม	9	0	1.00	นำไปใช้ได้
6. รูปแบบกิจกรรมและสื่อการสอนแต่ละขั้นตอนของโปรแกรม	8	1	0.89	นำไปใช้ได้
7. ใบกิจกรรมที่ใช้	8	1	0.89	นำไปใช้ได้
8. ประสิทธิภาพของรูปแบบฯ	9	0	1.00	นำไปใช้ได้
S-CVI รายฉบับ			0.97	นำไปใช้ได้

1.2.3 การเสนอรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อการทดลองใช้และประเมินผล

ผู้วิจัยได้นำผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้ที่ได้จัดทำขึ้นรวมถึงข้อเสนอแนะที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงเพื่อเสนอรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดสำหรับการทดลองใช้และประเมินผลในระยะที่ 2 ต่อไป ดังนี้

ชื่อรูปแบบการเรียนรู้

“รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกล”

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำแบบ “ความคิดรวบยอดหรือภาพรวมระดับหน่วย”
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำแบบ “สรุปเนื้อหาภายในหน่วย-ตอน”

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ผู้เรียนสามารถสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำเนื้อหาแต่ละหน่วย/ตอนของชุดวิชาที่ลงทะเบียนเรียนได้
2. ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดสามารถทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

คำจำกัดความ

1. *กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน* หมายถึง การกระทำและพฤติกรรมที่มีระเบียบแบบแผนตามแนวคิดของการเรียนรู้ด้วยตนเอง 2 ขั้นตอน คือ การวางแผนการเรียนรู้ และการประเมินผลการเรียนรู้ ผสานกับการสร้างแผนผังความคิด และดำเนินการอย่างเป็นขั้นเป็นตอนตามกระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการ (PAOR model) คือ การวางแผน-การปฏิบัติ-การสังเกต- และการให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยสัมพันธ์กับส่วนประกอบหลักและคุณลักษณะของส่วนประกอบหลักของกิจกรรมภายใต้โปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองฯ ในงานวิจัยนี้ โปรแกรม/กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองฯ แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การคัดกรองกลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียมจัดเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (Plan) ขั้นตอนที่ 2 การวัดและประเมินความรู้เดิม (Act_1) ขั้นตอนที่ 3 การเสริมเติมความรู้ใหม่ (Act_2) ขั้นตอนที่ 4 การเรียนรู้และลงมือทำด้วยตนเอง (Act_3) ขั้นตอนที่ 5 การวัดพัฒนาการการเรียนรู้ (Observe & Reflect) และขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลการเรียนรู้ (Observe) โดยที่ในแต่ละขั้นตอนจะมีส่วนประกอบหลักที่แตกต่างกันไป ตามตารางถัดไปจากนี้

2. *ส่วนประกอบหลัก (key ingredient) ของกิจกรรมการเรียนรู้* หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ที่มีลักษณะสำคัญที่คาดว่าจะส่งผลกระทบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามหรือคุณลักษณะของหน่วยการทดลองตามที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้ ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยออกแบบส่วนประกอบหลักและนำมาใช้ในขั้นตอนการดำเนินการของกิจกรรมการทดลอง (การจัดกระทำ:

treatment หรือ ตัวแทรกแซง : intervention) ในโปรแกรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

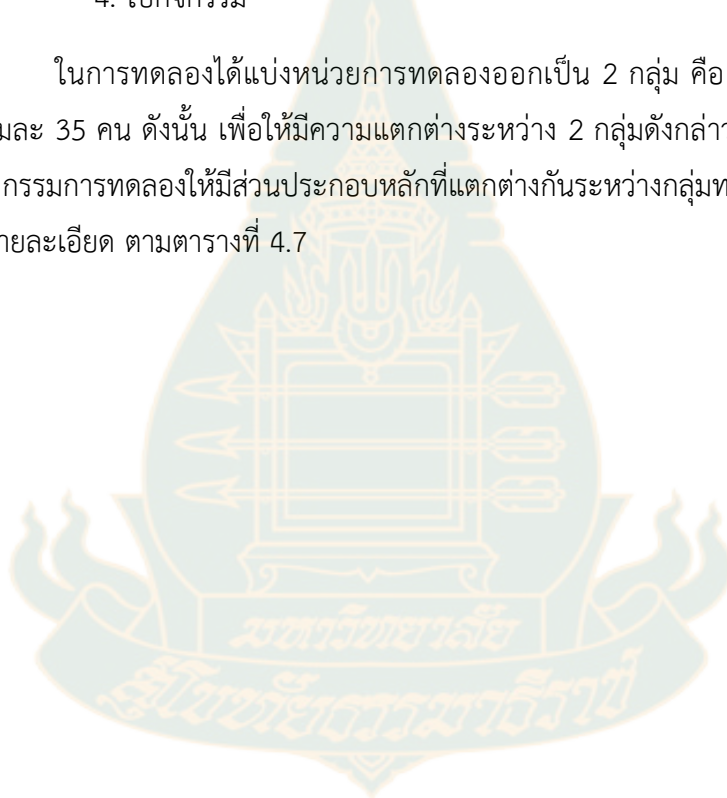
ระยะเวลาการดำเนินการ

2 เดือน

กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการดำเนินการของกิจกรรม
2. ส่วนประกอบหลักและคุณลักษณะของส่วนประกอบหลักของกิจกรรม
3. รูปแบบของกิจกรรมและสื่อการสอนที่ใช้
4. ใบกิจกรรม

ในการทดลองได้แบ่งหน่วยการทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 35 คน ดังนั้น เพื่อให้มีความแตกต่างระหว่าง 2 กลุ่มดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบและสร้างกิจกรรมการทดลองให้มีส่วนประกอบหลักที่แตกต่างกันระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมดังกล่าว มีรายละเอียด ตามตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ขั้นตอนการดำเนินการ (PAOR model)	ส่วนประกอบหลัก	คุณลักษณะของส่วนประกอบหลัก	กิจกรรมและสื่อการสอน	การจัดกระทำ	
				กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
ขั้นตอนที่ 1 (Plan) การคัดกรองกลุ่มเป้าหมายเพื่อเตรียมจัดเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	แบบสำรวจคุณสมบัติของนักศึกษา	เป็นแบบสำรวจคุณสมบัติของนักศึกษา	ทำการสำรวจข้อมูลของนักศึกษาด้วยแบบสำรวจชนิดรายงานตัวเองผ่านระบบออนไลน์	✓	✓
ขั้นตอนที่ 2 (Act-1) การวัดและประเมินความรู้เดิม	แบบวัดความรู้เดิม	เป็นแบบทดสอบสำหรับวัดความรู้เดิมก่อนการทดลองในชุดวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาปัจจุบัน	ทำการวัดและประเมินความรู้เดิมในชุดวิชาที่นักศึกษาลงทะเบียนเรียนในภาค (หน่วยที่ 1-2) ด้วย Google Form คะแนนเต็ม 10 คะแนน	✓	✓
ขั้นตอนที่ 3 (Act-2) การเสริมเติมความรู้ใหม่	การให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีการสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยในการอ่านหนังสือ	เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างแผนผังความคิดผ่านรูปแบบต่างๆ คือ 1) การบรรยายโดยวิทยากร 2) วิดีโอบรรยายออนไลน์ 3) E-book, คู่มือและแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ต่างๆ	1) บรรยายโดยวิทยากร (ผู้วิจัย) 2) รับชมวิดีโอบรรยายทาง Youtube 3) แนะนำให้ศึกษาจาก E-book, คู่มือ และแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ต่างๆ	✓ ✓ ✓	✗ ✗ ✓
ขั้นตอนที่ 4 (Act-3) การเรียนรู้และลงมือทำด้วยตนเอง	การสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยบันทึกความจำในการอ่านหนังสือ	นักศึกษาลงมือสร้างแผนผังความคิด (ด้วยมือหรือด้วยโปรแกรมและแอปพลิเคชัน) ตามขั้นตอนการทำ 6 ขั้นตอนที่ระบุในคู่มือ	นักศึกษารับหนังสือในชุด-หน่วยที่ลงทะเบียนเรียนแล้วสร้างแผนผังความคิด (ด้วยมือหรือด้วยโปรแกรมและแอปพลิเคชัน) ตามขั้นตอนการทำ 6 ขั้นตอนที่ระบุในคู่มือ ลงในใบงานกิจกรรมที่ 1-2	✓	✓
ขั้นตอนที่ 5 (Observe & Reflect) การวัดพัฒนาการ	การตรวจและให้ข้อมูลย้อนกลับต่อแผนผังความคิดประจำ	เป็นการดูพัฒนาการของนักศึกษาจากใบงานกิจกรรมที่ 1-2 และให้	ให้นักศึกษาส่งใบงานกิจกรรมที่ 1-2 แล้วอาจารย์ตรวจให้คะแนนและให้ข้อมูล	✓	✗

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ขั้นตอนการ ดำเนินการ (PAOR model)	ส่วนประกอบ หลัก	คุณลักษณะของ ส่วนประกอบหลัก	กิจกรรมและ สื่อการสอน	การจัดกระทำ	
				กลุ่ม ทดลอง	กลุ่ม ควบคุม
การเรียนรู้	ชุด-หน่วยที่ นักศึกษา สร้างขึ้น	ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการ พัฒนาตนเอง	ย้อนกลับต่อแผนผัง ความคิดประจำชุด- หน่วยที่นักศึกษาสร้าง ขึ้น		
ขั้นตอนที่ 6 (Observe)	แบบวัด ผลสัมฤทธิ์	เป็นแบบทดสอบสำหรับวัด ความรู้หลังการทดลองใน	ทำการวัดและ ประเมินความรู้หลัง	✓	✓
การประเมินผล การเรียนรู้	ทางการเรียน	ชุดวิชาที่นักศึกษา ลงทะเบียนเรียนในภาค การศึกษาปัจจุบัน	การทดลองในชุดวิชา ที่นักศึกษาลงทะเบียน (หน่วยที่ 1-2) ด้วย Google Form คะแนนเต็ม 10 คะแนน		

ตอนที่ 2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดสำหรับเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุระดับปริญญาตรีในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

2.1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดสำหรับเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฯ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดสำหรับเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

2.1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุที่เป็นอาสาสมัครในการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดสำหรับเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 35 คน รวมจำนวน 70 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.71 เป็นผู้ใหญ่วัยกลางคน (40-59 ปี) ร้อยละ 55.71 และเป็นผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) ร้อยละ 44.29 กำลังศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ มากที่สุด ร้อยละ 45.71 รองลงมาเป็นวิทยาการจัดการ ร้อยละ 34.29 และรัฐศาสตร์ ร้อยละ 20.00 ส่วนลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแสดงตามตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองจำแนกตามความถี่ และร้อยละ

ลักษณะทาง ประชากรศาสตร์	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	รวม	
	ความถี่	ความถี่	ความถี่	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	15	16	31	44.29
หญิง	20	19	39	55.71
ช่วงอายุ				
40-44 ปี	10	8	18	25.71
45-49 ปี	9	12	21	30.00
60-64 ปี	12	9	21	30.00
65 ปีขึ้นไป	4	6	10	14.29
สาขาวิชา				
นิติศาสตร์	16	16	32	45.71
วิทยาการจัดการ	12	12	24	34.29
รัฐศาสตร์	7	7	14	20.00
รวม	35	35	70	100.00

2.1.2 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดการวิจัยและจากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 “เพื่อทดลองใช้และประเมินผลรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดสำหรับเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุระดับปริญญาตรีในระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช” ซึ่งมีสมมติฐานการวิจัย 4 สมมติฐาน แบ่งเป็น

กลุ่มที่ 1 สมมติฐานการวิจัยที่ 1-2 ซึ่งมีตัวแปรตามตัวแปรเดียว (univariate variable) กล่าวคือ (1.1) นักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุที่เรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุที่เรียนรู้แบบตามอัธยาศัย (1.2) นักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุที่เรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดมีความสามารถในการใช้แผนผังความคิดสูงกว่านักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุที่เรียนรู้แบบตามอัธยาศัย

กลุ่มที่ 2 สมมติฐานการวิจัยที่ 3-4 ซึ่งมีพหุตัวแปรเป็นตัวแปรตาม (multivariate variable) กล่าวคือ (2.1) นักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุที่มีสาขาวิชาต่างกันและเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิด

แตกต่างกัน (2.2) นักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุต่างกันและเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิดแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียด ตามลำดับ ดังนี้

1) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่มีตัวแปรตามตัวแปรเดียว มีรายละเอียด ดังนี้

ก่อนที่จะนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติที่อิงพารามิเตอร์คือ ข้อมูลมีการแจกแจงแบบโค้งปกติหรือไม่อย่างไร ในการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลสำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่มีตัวแปรตามตัวแปรเดียว (univariate normality test) ตามเกณฑ์การตัดสินที่เสนอโดย Hair, et. al. (2010) และ Bryne (2010) ระบุว่าถ้าค่าความโด่ง (kurtosis: ku) ที่อยู่ในช่วง ± 7 และความเบ้ (skewness: Sk) อยู่ในช่วง ± 2 สามารถยอมรับได้ว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า

(1) การตรวจสอบการแจกแจงของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลอง ($n = 70$) พบว่า ค่าความเบ้ $Sk = -.939$ และค่าความโด่ง $Ku = 1.507$ แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบโค้งปกติตามเกณฑ์ของ Hair, et. al. (2010) และ Bryne (2010)

(2) การตรวจสอบการแจกแจงของคะแนนความสามารถในการใช้แผนผังความคิดหลังการทดลอง ($n = 70$) พบว่า ค่าความเบ้ $Sk = -.136$ และค่าความโด่ง $Ku = -1.004$ แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบโค้งปกติตามเกณฑ์ของ Hair, et. al. (2010) และ Bryne (2010)

2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับกลุ่มที่เรียนรู้แบบตามอัธยาศัย

พบว่า หลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ย (จากคะแนนเต็ม 8 คะแนน) เท่ากับ 7.51 คะแนน ($SD = 0.51$) ส่วนกลุ่มควบคุมที่เรียนเรียนรู้แบบตามอัธยาศัยมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 6.34 คะแนน ($SD = 0.84$) ผลการเปรียบเทียบคะแนนด้วยสถิติทดสอบ independent t-test พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสถิติทดสอบ คือ $t(68) = 7.07, p < .001$ ตามตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างนักศึกษาในกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับกลุ่มที่เรียนรู้แบบตามอัธยาศัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คู่เปรียบเทียบ	n	M	SD	MD	t	df	p
หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง	35	7.51	.51	1.17	7.07**	68	.00
	กลุ่มควบคุม	35	6.34	.84				

3) ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้แผนผังความคิดระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุกลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับกลุ่มที่เรียนรู้แบบตามอัธยาศัย

(1) ก่อนการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดมีคะแนนความสามารถในการใช้แผนผังความคิดเฉลี่ย (จากคะแนนเต็ม 8 คะแนน) เท่ากับ 5.63 คะแนน ($SD = 2.16$) ส่วนกลุ่มควบคุมที่เรียนเรียนรู้แบบตามอัธยาศัยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 คะแนน ($SD = 1.31$) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสถิติทดสอบ คือ $t(68) = 1.81, p = .08$

(2) หลังการทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดมีคะแนนความสามารถในการใช้แผนผังความคิดเฉลี่ยเท่ากับ 7.20 คะแนน ($SD = 0.72$) ส่วนกลุ่มควบคุมที่เรียนเรียนรู้แบบตามอัธยาศัยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 5.11 คะแนน ($SD = 0.80$) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในการใช้แผนผังความคิดเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสถิติทดสอบ คือ $t(68) = 11.50, p < .001$

(3) กลุ่มทดลอง นักศึกษากลุ่มทดลองที่เรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดมีคะแนนความสามารถในการใช้แผนผังความคิดเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 7.20 คะแนน ($SD = 0.72$) ก่อนการทดลองเท่ากับ 5.63 คะแนน ($SD = 2.16$) ผลการเปรียบเทียบ พบว่า คะแนนความสามารถในการใช้แผนผังความคิดเฉลี่ยหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสถิติทดสอบ คือ $t(34) = 4.39, p < .001$

(4) กลุ่มควบคุม นักศึกษากลุ่มควบคุมที่เรียนเรียนรู้แบบตามอัธยาศัยมีคะแนนความสามารถในการใช้แผนผังความคิดเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 5.11 คะแนน ($SD = 1.31$) ก่อนการทดลองเท่ากับ 4.86 คะแนน ($SD = 0.80$) ผลการเปรียบเทียบพบว่า คะแนนความสามารถในการใช้แผนผังความคิดเฉลี่ยหลังการทดลองกับก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ค่าสถิติทดสอบ คือ $t(34) = 1.79, p = .08$ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการใช้แผนผังความคิดระหว่างนักศึกษากลุ่มที่เรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดกับกลุ่มที่เรียนรู้แบบตามอัธยาศัย

ความสามารถ									
ในการใช้	คู่เปรียบเทียบ	n	M	SD	MD	t	df	p	
แผนผังความคิด									
ก่อนการทดลอง	กลุ่มทดลอง	35	5.63	2.16					
	กลุ่มควบคุม	35	4.86	1.31	.77	1.81	68	.08	
หลังการทดลอง	กลุ่มทดลอง	35	7.20	0.72					
	กลุ่มควบคุม	35	5.11	0.80	2.09	11.50**	68	.00	
กลุ่มทดลอง	ก่อนการทดลอง	35	5.63	2.16					
	หลังการทดลอง	35	7.20	.72	1.57	4.39**	34	.00	
กลุ่มควบคุม	ก่อนการทดลอง	35	4.86	.80					
	หลังการทดลอง	35	5.11	1.31	.26	1.79	34	.08	

4) ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่มีพหุตัวแปรเป็นตัวแปรตาม มีรายละเอียด ดังนี้

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทาง (Two-way MANOVA) โดยมีพหุตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (SCOREpos) และความสามารถในการใช้แผนผังความคิด (MMpos) หลังการทดลองเป็นตัวแปรตาม ส่วนสาขาวิชาและรูปแบบการเรียนรู้เป็นตัวแปรเปรียบเทียบ ก่อนที่จะนำเสนอผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติที่อิงพารามิเตอร์ คือ ข้อมูลมีการแจกแจงแบบโค้งปกติหรือไม่ อย่างไร ในการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลสำหรับการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่มีพหุตัวแปรเป็นตัวแปรตาม (multivariate normality test) โดยเกณฑ์การตัดสินใจที่เสนอโดย Hair, et al. (2010), Bryne (2010) และ Curran et al. (1996) ระบุว่าถ้าค่าความโด่ง (kurtosis: ku) ที่อยู่ในช่วง ± 7 และความเบ้ (skewness: Sk) ± 2 สามารถยอมรับได้ว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบโค้งปกติ

ผลการวิเคราะห์การแจกแจงของคะแนนพหุตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิดหลังการทดลอง โดยวิเคราะห์จากระยะห่างระหว่างตัวแปรแบบ Mahalanobis Distance พบว่า ค่าความเบ้ Sk = 2.05 และค่าความโด่ง Ku = 5.430 แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบโค้งปกติตามเกณฑ์ของ Hair, et al. (2010), Bryne (2010) และ Curran et al. (1996)

(1) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิดระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุที่มีสาขาวิชาต่างกันและเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกัน

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทาง (Two-way MANOVA) ด้านความเป็นเอกพันธ์ของเมทริกซ์ความแปรปรวน-แปรปรวนร่วม (homogeneous variance-covariance matrix) โดยพิจารณาจากค่า Box's Test ได้ค่าสถิติ Box' $M = 30.28$, $F(15, 7061) = 1.83$, $p = .025$ แปลความได้ว่า เมทริกซ์ความแปรปรวน-แปรปรวนร่วมของพหุตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิดไม่มีความเป็นเอกพันธ์ ไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ดังนั้น จึงวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทางแบบเมทริกซ์ความแปรปรวน-แปรปรวนร่วม ระหว่างกลุ่มประชากรไม่เท่ากัน

ก. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทาง (Two-way MANOVA) เพื่อเปรียบเทียบพหุตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิด จำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้และสาขาวิชา โดยพิจารณาจากค่าสถิติ Wilks' Lambda พบว่าเวกเตอร์ค่าเฉลี่ยของพหุตัวแปรฯ ของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุที่มีรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสถิติทดสอบ คือ $F(2, 63) = 97.07$, $p < .001$ มีขนาดอิทธิพล (η_p^2) = .75 ส่วนเวกเตอร์ค่าเฉลี่ยของพหุตัวแปรฯ ของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุ ที่มีสาขาวิชาและอิทธิพลร่วมระหว่างรูปแบบการเรียนรู้และสาขาวิชา ต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงได้ตามตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทางเพื่อเปรียบเทียบพหุตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิด จำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้และสาขาวิชา

แหล่งความแปรปรวน	Wilks' Lambda	F	Hypothesis df	Error df	p	η_p^2
Intercept	.01	5809.38**	2	63	.00	.99
รูปแบบการเรียนรู้	.25	97.07**	2	63	.00	.75
สาขาวิชา	.88	2.06	4	126	.09	.06
รูปแบบการเรียนรู้* สาขาวิชา	.89	1.98	4	126	.10	.06

** ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ข. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (Two-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิด จำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้และสาขาวิชา พบว่า รูปแบบการเรียนรู้และสาขาวิชา สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้ร้อยละ 49 ($R^2 = .49$) และความสามารถในการใช้แผนผังความคิด ร้อยละ 70 ($R^2 = .70$)

อิทธิพลร่วมระหว่างรูปแบบการเรียนรู้และสาขาวิชาส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้วยขนาดอิทธิพล (η_p^2) เท่ากับ .03 และค่าสถิติทดสอบ คือ $F(2,64) = 1.04, p = .36$ เช่นเดียวกับที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้แผนผังความคิดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้วยขนาดอิทธิพล (η_p^2) เท่ากับ .09 ค่าสถิติทดสอบ คือ $F(2,64) = 1.18, p = .45$ ดังนั้น จึงพิจารณาในส่วนของอิทธิพลหลักของรูปแบบการเรียนรู้และสาขาวิชา พบว่า (1) รูปแบบการเรียนรู้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล (η_p^2) เท่ากับ .40 และค่าสถิติทดสอบ คือ $F(2,64) = 41.84, p < .001$ และ (2) รูปแบบการเรียนรู้ส่งผลต่อความสามารถในการใช้แผนผังความคิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล (η_p^2) เท่ากับ .69 และค่าสถิติทดสอบ คือ $F(2,64) = 142.29, p < .001$ (3) สาขาวิชาส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยขนาดอิทธิพล (η_p^2) เท่ากับ .09 และค่าสถิติทดสอบ คือ $F(2,64) = 3.20, p = .05$ โดยที่สาขาวิชานิติศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าสาขาวิทยาการจัดการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (4) สาขาวิชาส่งผลต่อความสามารถในการใช้แผนผังความคิดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้วยขนาดอิทธิพล

เท่ากับ .03 และค่าสถิติทดสอบ คือ $F(2,64) = 0.93, p = .40$ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงได้ตามตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทางเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิด จำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้และสาขาวิชา

แหล่งความแปรปรวน	ตัวแปรตาม	Type III Sum of Squares	df	F	p	η_p^2	การเทียบรายคู่
Corrected Model	MMpos (R ² =.70)	80.59	5	29.74	0.00	0.70	-
	SCOREpos (R ² =.49)	27.83	5	12.37	0.00	0.49	
Intercept	MMpos	2331.55	1	4302.18	0.00	0.99	-
	SCOREpos	2974.32	1	6607.40	0.00	0.99	
รูปแบบการเรียนรู้	MMpos	77.11	1	142.29**	0.00	0.69	กลุ่มทดลอง > กลุ่มควบคุม
	SCOREpos	18.83	1	41.84**	0.00	0.40	
สาขาวิชา	MMpos	1.01	2	0.93	0.40	0.03	-
	SCOREpos	2.88	2	3.20*	0.05	0.09	นิติศาสตร์ > วิทยาการ จัดการ
รูปแบบการเรียนรู้* สาขาวิชา	MMpos	3.45	2	1.18	0.45	0.09	-
	SCOREpos	0.94	2	1.04	0.36	0.03	
Error	MMpos	34.68	64				
	SCOREpos	28.81	64				
Total	MMpos	2769.00	70				
	SCOREpos	3417.00	70				
Corrected Total	MMpos	115.27	69				
	SCOREpos	56.643	69				

(2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิดระหว่างนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุต่างกันและเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่ต่างกัน

การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทาง (Two-way MANOVA) ด้านความเป็นเอกพันธ์ของเมทริกซ์ความแปรปรวน-แปรปรวนร่วม (homogeneous variance-covariance matrix) โดยพิจารณาจากค่า Box's Test ได้ค่าสถิติ $\text{Box}'M = 36.982, F(21, 3468) = 1.532, p = .057$ แปลความได้ว่า เมทริกซ์ความแปรปรวน-แปรปรวนร่วมของพหุตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิดมีความเป็นเอกพันธ์ เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ดังนั้น จึงวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณสองทางแบบเมทริกซ์ความแปรปรวน-แปรปรวนร่วมระหว่างกลุ่มประชากรเท่ากัน

ก. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทาง (Two-way MANOVA) เพื่อเปรียบเทียบพหุตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิดหลังการทดลองจำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้และช่วงอายุ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ Wilks' Lambda พบว่า เวกเตอร์ค่าเฉลี่ยของพหุตัวแปรฯ ของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุที่มีรูปแบบการเรียนรู้ต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสถิติทดสอบ คือ $F(2, 61) = 88.68, p < .001$ มีขนาดอิทธิพล (η_p^2) = .74 ส่วนเวกเตอร์ค่าเฉลี่ยของพหุตัวแปรฯ ของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุ ที่มีช่วงอายุ และอิทธิพลร่วมระหว่างรูปแบบการเรียนรู้และช่วงอายุ ต่างกัน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงได้ตามตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณแบบสองทางเพื่อเปรียบเทียบพหุตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการใช้แผนผังความคิด จำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้และช่วงอายุ

แหล่งความแปรปรวน	Wilks' Lambda	F	Hypothesis df	Error df	p	η_p^2
Intercept	.01	5403.19	2	61	.00	.99
รูปแบบการเรียนรู้	.26	88.68**	2	61	.00	.74
ช่วงอายุ	.90	1.09	6	122	.37	.05
รูปแบบการเรียนรู้*	.94	.69	6	122	.66	.03
ช่วงอายุ						

** ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ข. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทาง (Two-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสามารถในการใช้แผนผังความคิดหลังการทดลอง จำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้และช่วงอายุ พบว่า รูปแบบการเรียนรู้และช่วงอายุสามารถร่วมกัน อธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 46 ($R^2 = .46$) และความสามารถในการ ใช้แผนผังความคิด ร้อยละ 70 ($R^2 = .70$)

อิทธิพลร่วมระหว่างรูปแบบการเรียนรู้และช่วงอายุส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้วยขนาดอิทธิพล (η_p^2) เท่ากับ .03 และค่าสถิติทดสอบ คือ $F(3,62) = 0.57, p = .64$ เช่นเดียวกับที่ส่งผลต่อความสามารถในการใช้แผนผังความคิด อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้วยขนาดอิทธิพล (η_p^2) เท่ากับ .04 ค่าสถิติทดสอบ คือ $F(3,62) = 0.77, p = .51$ ดังนั้น จึงพิจารณาในส่วนของอิทธิพลหลักของรูปแบบการเรียนรู้และช่วงอายุ พบว่า (1) รูปแบบการเรียนรู้ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล (η_p^2) เท่ากับ .44 และค่าสถิติทดสอบคือ $F(1,62) = 48.19, p < .001$ (2) รูปแบบ การเรียนรู้ส่งผลต่อความสามารถในการใช้แผนผังความคิดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้วยขนาดอิทธิพล (η_p^2) เท่ากับ .66 และค่าสถิติทดสอบคือ $F(1,62) = 119.33, p < .001$ (3) ช่วงอายุส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยขนาดอิทธิพล (η_p^2) เท่ากับ .03 และค่าสถิติทดสอบ คือ $F(3,62) = 0.57, p = .64$ และ (4) ช่วงอายุส่งผลต่อความสามารถ ในการใช้แผนผังความคิดอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยขนาดอิทธิพล (η_p^2) เท่ากับ .08 และค่าสถิติทดสอบ คือ $F(3,62) = 1.77, p = .16$ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงได้ตามตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และความสามารถในการใช้แผนผังความคิด จำแนกตามรูปแบบการเรียนรู้และช่วงอายุ

แหล่งความแปรปรวน	ตัวแปรตาม	Type III Sum of Squares	df	F	p	η_p^2	การเทียบรายคู่
Corrected Model	MMpos ($R^2=.70$)	80.47	7	20.48	0.00	0.70	-
	SCOREpos ($R^2=.46$)	25.85	7	7.43	0.00	0.46	-
Intercept	MMpos	2330.08	1	4150.95	0.00	0.99	-
	SCOREpos	2979.36	1	5998.49	0.00	0.99	-
รูปแบบการเรียนรู้	MMpos	66.98	1	119.33	0.00	0.66	กลุ่มทดลอง > กลุ่มควบคุม
	SCOREpos	23.94	1	48.19	0.00	0.44	-
ช่วงอายุ	MMpos	2.99	3	1.77	0.16	0.08	-
	SCOREpos	0.85	3	0.57	0.64	0.03	-
รูปแบบการเรียนรู้* ช่วงอายุ	MMpos	1.30	3	0.77	0.51	0.04	-
	SCOREpos	0.85	3	0.57	0.64	0.03	-
Error	MMpos	34.80	62				
	SCOREpos	30.79	62				
Total	MMpos	2769.00	70				
	SCOREpos	3417.00	70				
Corrected Total	MMpos	115.27	69				
	SCOREpos	56.64	69				

(3) ความพึงพอใจและความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุต่อกิจกรรม

ก. ความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุต่อกิจกรรม

นักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุจำนวน 70 คน มีความพึงพอใจเฉลี่ยต่อการทำกิจกรรมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.44$, $SD = 0.50$) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่า (1) การทำกิจกรรมทำให้ได้รับความรู้และมีทักษะการสร้างแผนผังความคิดอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.66$, $SD = .54$) (2) การทำกิจกรรมมีประโยชน์ต่อการเตรียมตัวสอบอยู่ในระดับมากที่สุด

($M = 4.57$, $SD = .55$) ส่วนความพึงพอใจต่อการทำกิจกรรมประเด็นอื่นๆ อยู่ในระดับมากที่สุดตามตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ความพึงพอใจของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุต่อกิจกรรม

ประเด็น	ความพึงพอใจ (N =70)		
	M	SD	ระดับ
1. ขั้นตอนการทำกิจกรรม (ทดสอบก่อนกิจกรรม- ปฐมนิเทศ-ทำกิจกรรม-ทดสอบหลังกิจกรรม-ปัจฉิมนิเทศ	4.43	.55	มาก
2. การมอบหมายงาน-การส่งงาน-และให้ข้อมูลย้อนกลับ	4.14	.73	มาก
3. ช่องทางการสื่อสารตอบโต้ระหว่างอาจารย์กับ นักศึกษา	4.40	.65	มาก
4. การทำกิจกรรมทำให้ได้รับความรู้และมีทักษะการ สร้างแผนผังความคิด	4.66	.54	มากที่สุด
5. การทำกิจกรรมมีประโยชน์ต่อการเตรียมตัวสอบ	4.57	.55	มากที่สุด
ความพึงพอใจเฉลี่ยต่อการทำกิจกรรม	4.44	.50	มาก

ข. *ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม*

ความคิดเห็นหลังการทดลองของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรมในประเด็นต่าง ๆ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าตนเองมีคุณลักษณะในประเด็นต่าง ๆ หลังการทดลองเพิ่มขึ้นและเพิ่มขึ้นมาก (ตารางที่ 4.16) กล่าวคือ

1) นักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) เห็นว่าตนเองมีลักษณะต่อไปนี้เพิ่มขึ้นมาก คือ ความสามารถในการสร้างแผนผังความคิดด้วยคอมพิวเตอร์ (ร้อยละ 54.29)

2) นักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุส่วนใหญ่ (เกินร้อยละ 50) เห็นว่าตนเองมีลักษณะต่อไปนี้เพิ่มขึ้น ได้แก่ (1) ความสามารถในการสร้างแผนผังความคิดด้วยมือ (ร้อยละ 51.43) (2) ความมีสมาธิในการทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน (ร้อยละ 57.14) (3) สามารถจด/ย่อใจความสำคัญของเนื้อหาอย่างเป็นระบบ (ร้อยละ 54.29) (4) สามารถจดจำเนื้อหาที่อ่านได้ดี (ร้อยละ 51.43) (5) สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ดี (ร้อยละ 57.14) และ (6) ความมั่นใจว่าจะสามารถสอบผ่านปลายภาคได้ (ร้อยละ 54.29)

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุต่อประโยชน์ที่ได้รับจากการทำกิจกรรม

ประเด็นความคิดเห็น หลังการทดลอง	ความถี่และร้อยละของความคิดเห็น (N =70)									
	ลดลงมาก		ลดลง		เท่าเดิม		เพิ่มขึ้น		เพิ่มขึ้นมาก	
1. ความสามารถในการสร้างแผนผังความคิดด้วยมือ	0	0.00	1	1.43	0	0.00	36	51.43	33	47.14
2. ความสามารถในการสร้างแผนผังความคิดด้วยคอมพิวเตอร์	2	2.86	0	0.00	0	0.00	30	42.86	38	54.29
3. ความมีสมาธิในการทำ ความเข้าใจเนื้อหาที่อ่าน	0	0.00	6	8.57	0	0.00	40	57.14	24	34.28
4. สามารถจด/ย่อใจความสำคัญของเนื้อหาอย่างเป็นระบบ	0	0.00	0	0.00	0	0.00	38	54.29	32	45.71
5. สามารถจดจำเนื้อหาที่อ่านได้ดี	2	2.86	0	0.00	0	0.00	36	51.43	32	45.71
6. สามารถทำความเข้าใจเนื้อหาที่อ่านได้ดี	2	2.86	0	0.00	0	0.00	40	57.14	28	40.00
7. ความมั่นใจว่าจะสามารถสอบผ่านปลายภาคได้	0	0.00	0	0.00	0	0.00	38	54.29	32	45.72

ค. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุจากคำถามปลายเปิด

1) สิ่งที่นักศึกษาได้จากการร่วมกิจกรรมการทดลอง ได้แก่ (1.1) ช่วยในการจัดระบบความคิดและทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ชัดเจนและง่ายขึ้น (11 คน) (1.2) ช่วยในการอ่านจับใจความและทำให้จำเนื้อหาในบทเรียนได้ดีกว่าเดิม (8 คน) (1.3) ช่วยในการจดบันทึกสรุปเนื้อหาย่อในแต่ละบทเรียนได้อย่างมีระบบ (7 คน) (1.4) ช่วยให้อ่านหนังสือเข้าใจได้ง่ายและเร็วกว่าเดิม (7 คน) (1.5) ช่วยให้การอ่านทบทวนเนื้อหาทำได้ง่ายขึ้นและมั่นใจว่าจะทำข้อสอบได้ (5 คน) (1.6) ได้ฝึกใช้คอมพิวเตอร์สร้างแผนผังด้วยตนเอง (5 คน)

2) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุง พบว่า นักศึกษาอยากให้อบรมซ้ำอีก (12 คน) ควรให้มีการอบรมก่อนเรียนในระดับสาขาวิชาหรือชุดวิชาต่างๆ (9 คน) ควรจัดอบรมก่อนเรียนตั้งแต่เริ่มต้นภาคการศึกษา (8 คน)

2.2 การปรับปรุงและเสนอรูปแบบการเรียนรู้โดยใช้แผนผังความคิดสำหรับเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

หลังจากที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดที่พัฒนาขึ้นกับนักศึกษาในกลุ่มเป้าหมายจำนวน 70 คน แล้วทำการถอดบทเรียนจากการทดลองพร้อมทั้งข้อมูลย้อนกลับของนักศึกษาที่ร่วมโครงการทดลอง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาจุดที่ต้องพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้จริงมากยิ่งขึ้น จนกระทั่งได้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดสำหรับเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุระดับปริญญาตรีในระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ชื่อรูปแบบการเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมาย วัตถุประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง ระยะเวลาการดำเนินการ ส่วนประกอบของกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะขั้นตอนการดำเนินการกิจกรรม และขั้นตอนการเรียนรู้และลงมือทำด้วยตนเอง มีรายละเอียด ดังนี้ และตามที่แดงในตารางที่ 4.17

ชื่อรูปแบบการเรียนรู้

รูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกล

กลุ่มเป้าหมาย

นักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุในระบบการศึกษาทางไกล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำแบบ “ความคิดรวบยอดหรือภาพรวมระดับหน่วย”
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำแบบ “สรุปเนื้อหาภายในหน่วย-ตอน”

ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. ผู้เรียนสามารถสร้างแผนผังความคิดเพื่อช่วยจำเนื้อหาแต่ละหน่วย/ตอนของชุดวิชาที่ลงทะเบียนเรียนได้
2. ผู้เรียนที่เรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดสามารถทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายที่วางไว้ได้

ระยะเวลาดำเนินการ

- 1 ภาคการศึกษา

กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ประกอบด้วย

1. ขั้นตอนการดำเนินการกิจกรรม

2. ส่วนประกอบหลักและคุณลักษณะของส่วนประกอบหลักของกิจกรรม
3. รูปแบบของกิจกรรมและสื่อการสอนที่ใช้
4. ใบกิจกรรมการสร้างแผนผังความคิด

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 (Plan) การคัดกรองกลุ่ม เป้าหมาย ขั้นตอน ที่ 2 (Act-1) การวัดและประเมินความรู้เดิม ขั้นตอนที่ 3 (Act-2) การเสริมเติมความรู้ใหม่ ขั้นตอน ที่ 4 (Act-3) การเรียนรู้และลงมือทำด้วยตนเอง ขั้นตอนที่ 5 (Observe & Reflect) การวัดพัฒนาการ การเรียนรู้ ขั้นตอนที่ 6 (Observe) การประเมินผลการเรียนรู้

ขั้นตอนการเรียนรู้และลงมือทำด้วยตนเอง

ในการสร้างแผนผังความคิดด้วยตนเอง แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน (6S) ได้แก่

1. การกำหนดหัวข้อหลักของแผนผังความคิด (Select central idea: S1)
2. การอ่านเนื้อหาแบบเร็ว (Skimming: S2)
3. การระบุคำสำคัญในเนื้อหา (Specify keywords: S3) โดยการขีดเส้นใต้หรือทำไฮไลต์
4. การจัดระเบียบคำสำคัญ (Sequence & organize: S4) เป็นการรวมกลุ่ม จำแนกกลุ่ม และเรียงลำดับคำสำคัญตามระดับของเนื้อหาในแต่ละหัวข้อย่อย
5. การเชื่อมโยง (Structure by Link: S5) ระหว่างคำสำคัญกับหัวข้อย่อยและระหว่างหัวข้อย่อยกับหัวข้อหลักของแผนผังความคิด บางครั้งอาจมีคำกำกับที่เส้นแต่ละเส้นเพื่อบอกถึงรูปแบบความสัมพันธ์ของแนวคิดระหว่างคำ
6. การเขียนคำอธิบายหรือหมายเหตุ (Short Explain: S6) เพิ่มเติมเพื่อขยายความสำคัญในแผนผังความคิด จะเขียนไว้ได้รูปแผนผังความคิด ซึ่งจะเขียนหรือไม่เขียนก็ได้

ตารางที่ 4.17 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แผนผังความคิดเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักศึกษาผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ขั้นตอนการดำเนินการ (PAOR model)	ส่วนประกอบหลัก	คุณลักษณะของ ส่วนประกอบหลัก	กิจกรรมและ สื่อการสอน
ขั้นตอนที่ 1 (Plan) การคัดกรองกลุ่ม เป้าหมาย	แบบสำรวจ คุณสมบัติของ นักศึกษา กลุ่มเป้าหมาย	เป็นแบบสำรวจคุณสมบัติของ นักศึกษาในกลุ่มเป้าหมาย ที่ครอบคลุมทุกสาขาวิชา และหลากหลายชั้นปี	ทำการสำรวจข้อมูลของ นักศึกษาด้วยแบบสำรวจ ชนิดรายงานตัวเองผ่าน ระบบออนไลน์
ขั้นตอนที่ 2 (Act-1) การวัดและประเมิน ความรู้เดิม	แบบวัดความรู้เดิม	เป็นแบบทดสอบสำหรับวัด ความรู้เดิมก่อนการทดลอง ในชุดวิชาที่นักศึกษา ลงทะเบียนเรียนในภาค การศึกษาปัจจุบัน	ทำการวัดและประเมิน ความรู้เดิมในชุดวิชาที่ นักศึกษาลงทะเบียน (หน่วยที่ 1-2) ด้วย Google Form
ขั้นตอนที่ 3 (Act-2) การเสริมเติม ความรู้ใหม่	การให้ความรู้ เบื้องต้นเกี่ยวกับ วิธีการสร้างแผนผัง ความคิดเพื่อการ บันทึกช่วยจำ	เป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการ สร้างแผนผังความคิดผ่านรูป แบบต่างๆ คือ 1) การบรรยายโดยวิทยากร 2) วิดีโอบรรยายออนไลน์	1) บรรยายโดยวิทยากร (ผู้วิจัย) 2) รับชมวิดีโอบรรยายทาง Youtube
ขั้นตอนที่ 4 (Act-3) การเรียนรู้และ ลงมือทำด้วยตนเอง	การสร้างแผนผัง ความคิดเพื่อช่วย บันทึกความจำใน การอ่านหนังสือ	นักศึกษาลงมือสร้างแผนผัง ความคิด (ด้วยมือหรือด้วย โปรแกรมและแอปพลิเคชัน) ตามขั้นตอนการทำ 6 ขั้นตอนที่ระบุในคู่มือ	นักศึกษาอ่านหนังสือใน ชุด-หน่วยที่ลงทะเบียน เรียนแล้วสร้างแผนผัง ความคิด (ด้วยมือหรือด้วย โปรแกรมและแอปพลิเคชัน) ตามขั้นตอนการทำ 6 ขั้นตอน ที่ระบุในคู่มือ ลง ในใบงานกิจกรรมที่ 1-2
ขั้นตอนที่ 5 (Observe & Reflect) การวัดพัฒนาการการ เรียนรู้	การตรวจแผนผัง ความคิดที่สร้างขึ้น และให้ข้อมูล ย้อนกลับกับ นักศึกษา	เป็นการพัฒนาการของ นักศึกษาจากใบงานกิจกรรมที่ 1-2 และให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อ การพัฒนาตนเอง	ให้นักศึกษาส่งใบงาน กิจกรรมที่ 1-2 แล้ว อาจารย์ตรวจให้คะแนน และให้ข้อมูลย้อนกลับต่อ แผนผังความคิดประจำชุด- หน่วยที่นักศึกษาสร้างขึ้น

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินการ (PAOR model)	ส่วนประกอบหลัก	คุณลักษณะของ ส่วนประกอบหลัก	กิจกรรมและ สื่อการสอน
ขั้นตอนที่ 6 (Observe) การประเมินผล การเรียนรู้	แบบวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	เป็นแบบทดสอบสำหรับวัด ความรู้หลังการทดลองในชุด วิชาที่นักศึกษาลงทะเบียน เรียนในภาคการศึกษาปัจจุบัน	ทำการวัดและประเมิน ความรู้หลังการทดลองใน ชุดวิชาที่นักศึกษา ลงทะเบียน (หน่วยที่ 1-2) ด้วย Google Form

